

گزارش تحلیلی مزارع گندم استان کردستان

تاریخ ارسال گزارش ۸۶/۳/۲۶

- استان کردستان دارای شرایط اقلیمی متنوع نیمه خشک، نیمه مرطوب و مرطوب می باشد بطوریکه عمده اراضی استان در اقلیم سرد و نیمه خشک قرار دارند. حداقل درجه حرارت مطلق در یک دوره ده ساله ۳۳- درجه سانتیگراد مربوط به شهرستان سقز و حداکثر آن ۴۱/۸+ درجه سانتی گراد مربوط به شهرستان سنندج بوده است.
- میانگین بارندگی استان در سالهای عادی ۴۷۰-۴۵۰ میلیمتر و در سال های خشک کمتر از ۳۵۰ میلیمتر می باشد. بیشترین بارندگی ۷۵۰ میلیمتر در شهرستان مریوان با حداقل اراضی زیر کشت سالانه (حدود ۳,۶ درصد) و حداقل بارندگی ۲۴۵ میلیمتر مربوط به شهرستان بیجار با ۲۵ درصد اراضی زیر کشت سالانه می باشد.
- میانگین بارندگی مناطق دیم خیز استان کردستان با ۵۰۰ هزار هکتار زمین زراعی در سالهای عادی ۴۲۴ میلیمتر و در سالهای خشک ۳۲۰-۳۰۰ میلیمتر می باشد و این در حالی است که بیش از ۴۵ درصد بارندگی نیز در فصل زمستان و در زمانی که غلات پاییزه غیر فعال هستند حادث می شود.
- پراکنش نامناسب بارندگی در مناطق دیم خیز خصوصاً عدم بارندگی در اوایل فصل زراعی و اواخر مرحله دانه بندی و رسیدگی گندم از عوامل محدود کننده افزایش تولید بشمار می رود.

جایگاه زراعت استان کردستان

از کل اراضی زراعی استان سالانه ۷۰۰ هزار هکتار آن (۶۴ درصد) به کشت محصولات زراعی و ۴۰۰ هزار هکتار آن (۳۶ درصد) به صورت آیش در تناوب با غلات دیم قرار می گیرد. سطح زیر کشت اراضی آبی استان بر اساس آمار سال ۸۴-۸۵ برابر ۱۰۶۲۰۸ هکتار معادل ۹/۶ درصد اراضی زراعی استان و بقیه آن در سطح معادل ۹۶۰۰۰۰ هکتار (۸۷ درصد) بصورت زراعت دیم می باشد.

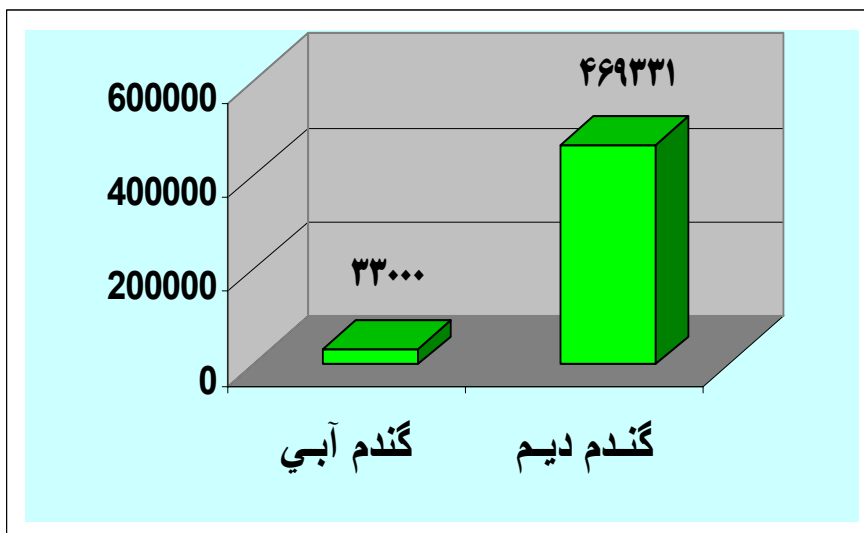
در استان کردستان با ۵۰۵ هزار هکتار سطح زیر کشت گندم (۳۵۰۰۰۰ هکتار آبی و ۴۷۰۰۰۰ هکتار دیم) که معادل ۷۲ درصد سطح زیر کشت سالانه و ۴۶ درصد کل اراضی زراعی استان، گندم اولین جایگاه را در بین محصولات زراعی به خود اختصاص می دهد و در واقع استان کردستان با ۴۷۰۰۰۰ هکتار سطح زیر کشت گندم دیم اولین مقام سطح زیر کشت گندم را در سطح کشور به خود اختصاص می دهد که در مقام مقایسه با وضعیت سطح زیر کشت گندم کشور تفاوت قابل ملاحظه ای دارد.

جدول ذیل نمایانگر تفاوت سطح زیر کشت و تولید بین استان کردستان و کشور را نشان می دهد. (آمار نامه ۸۴-۸۳)

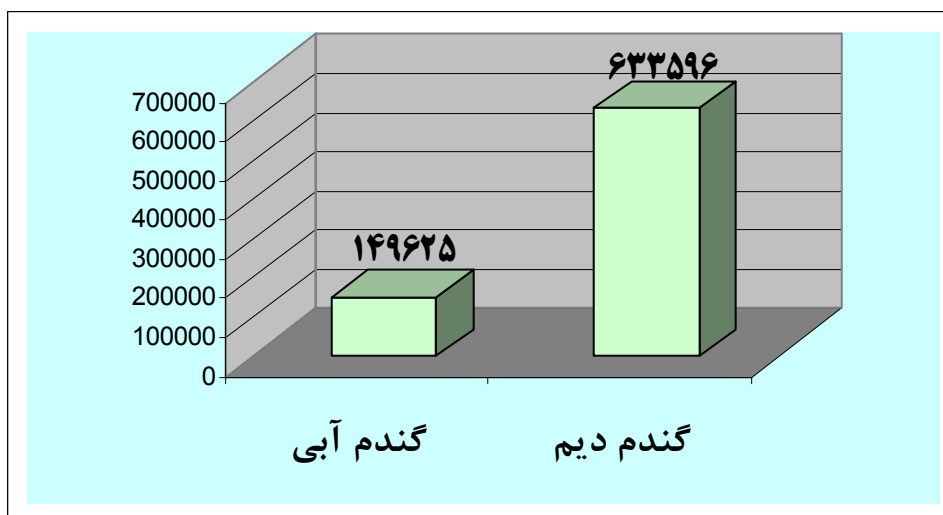
ردیف	عنوان	سطح زیر کشت آبی	سطح زیر کشت دیم	تولید آبی	تولید دیم	کل تولید
۱	ایران	۲۲۶۳۱۰۶	۴۳۱۶۶۱۴	۹۹۷۲۶۶۵	۴۳۳۵۳۰۵	۱۴۳۰۷۹۷۰
۲	کردستان	۳۷۹۱۵	۴۸۶۴۸۶	۱۵۳۹۳۱	۴۷۶۶۴۳	۶۳۰۵۷۴

با توجه به جدول فوق الذکر استان کردستان در سال زراعی ۸۳-۸۴ ، ۱/۶ درصد سطح زیر کشت گندم آبی و ۱۸/۲ درصد سطح زیر کشت گندم دیم و ۴/۴ درصد تولید گندم کشور را بخود اختصاص داده است از آنجائیکه در سال زراعی ۸۴-۸۵ تغییراتی در سطوح کشت آبی ایجاد نشده است استان کردستان با ۸۰۰ هزار تن تولید و خرید ۷۲۰ هزار تن رتبه ۵ کشور را به خود اختصاص داده است و بیشترین افزایش نیز مربوط به سطوح دیم بوده است.

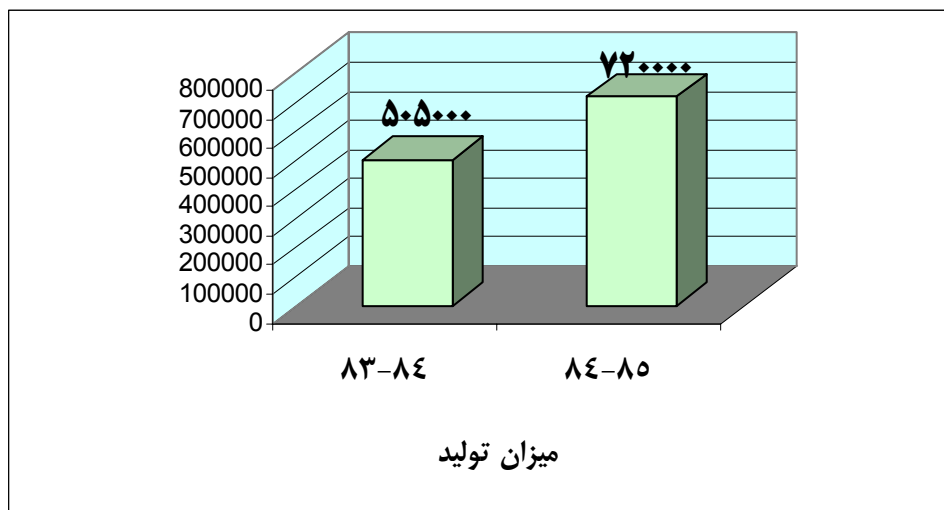
نمودار ۱: سطح زیر کشت گندم آبی و دیم استان کردستان در سال زراعی ۸۴-۸۵ بر اساس آمارکارشناسی

نمودار ۲: تولید گندم آبی و دیم در سال زراعی ۸۴-۸۵

نمودار ۳: خرید گندم استان کردستان در سالهای زراعی ۸۳-۸۴ و ۸۴-۸۵

وضعیت گندم در سال زراعی ۸۵-۸۶

در سال زراعی ۸۵-۸۶ برنامه ابلاغی کشت گندم در سطح ۳۵۰۰۰ هکتار آبی و ۴۸۰۰۰۰ هکتار به تعداد ده مدیریت جهاد کشاورزی در سطح استان ابلاغ گردید بطوریکه کشت از اواخر شهریور ماه در مناطق سرد استان شروع و تا پایان آبان ماه در مناطق معتدل ادامه داشت. در پاییز سال ۸۵ به علت بارندگی زود هنگام در اواخر مهر ماه قسمتی از اراضی آبی که زیر کشت محصولات وجینی قرار داشت (سیب زمینی و چغندر قند) بعلت شرایط آب و هوایی و عدم برداشت بموقع این محصولات با تاخیر انجام شد و قسمتی نیز زیر کشت نرفت بطوریکه در پایان فصل کاشت

▪ گندم آبی در سطح ۳۰۸۷۰ هکتار

▪ گندم دیم در سطح ۴۶۰۰۰۰ هکتار

انجام شد. یعنی در واقع قریب به ۴۲۰۰ هکتار از اراضی آبی و حدود ۲۰ هزار هکتار از اراضی دیم بعلت شرایط آب و هوایی و بارندگی و سردی هوا در این فصل زیر کشت نرفت و علاوه بر آن قریب به ۵۰۰۰ هکتار از اراضی آبی و ۲۵۰۰۰ هکتار از اراضی دیم نیز با تاخیر کشت شدند.

بیشترین سطح زیر کشت گندم آبی استان در شهرستان قروه با ۱۱۵۹۵ هکتار و کمترین آن در شهرستان دیواندره با ۵۰۰ هکتار می باشد. بیشترین سطح زیر کشت گندم دیم استان در شهرستان بیجار با ۱۵۰۰۰۰ هکتار و کمترین آن در شهرستان سروآباد با ۲۰۰۰ هکتار می باشد.

به علت بارندگی خوب مهرماه اغلب مزارع کشت شده در فصل پاییز سبز و در مرحله ۲-۳ برگی قرار گرفتند که در این فصل پیش بینی می شد وضعیت مطلوبی در استان کردستان شاهد باشیم اما سردی و برودت هوا که تا پایان فروردین ماه ادامه داشت، شرایط را برای فعالیت مناسب این نبات محدود نمود و علیرغم بارندگی مناسب در اسفند و فروردین ماه متأسفانه درجه حرارت در حدی نبود که گندم بتواند رشد رویشی خود را به موقع به انجام برساند و از طرف دیگر سردی و بارندگی عملیات مبارزه با علفهای هرز را نیز محدود نمود و کود سرک مصرف شده نیز به علت سردی هوا و بارندگی های زیاد در فروردین ماه و همچنین

از دسترس خارج شدن آن برای نبات مجموعاً باعث شدند که شرایط سال جاری برای فعالیت گندم مناسب نباشد. وضعیت نامناسب آب و هوایی باعث شد تا گندم خصوصاً در مناطق خیلی سرد بصورت تک پنجه و خوشه ضعیف باشند و در مناطق معتدل که درجه حرارت بالاتری داشته در وضعیت بهتری قرار گیرند.

به نحوی که در نیمه دوم خرداد ماه مزارع گندم مناطق خیلی سرد در مرحله خوشه و تشکیل دانه و در مناطق معتدل در مرحله خمیری قرار دارند. و بارندگی از خرداد ماه نیز قطع و درجه حرارت افزایش یافته است و چنین پیش بینی می گردد که گندم های مناطق سرد بعلت مواجهه با درجه حرارت و تنش رطوبتی از وزن هزار دانه کمتری در مقایسه با سالهای قبل مواجه باشند.

علاوه بر سردی هوا، عدم استفاده مناسب از کود سرک و محدودیت مبارزه با علفهای هرز، خسارت تگرگ نیز در ماههای فروردین، اردیبهشت و خرداد قابل ملاحظه بوده است بطوریکه در شهرستانهای قروه، دهگلان، بیجار و دیواندره در سطح معادل ۱۵۰۰۰۰ هکتار خساراتی بین ۱۰۰-۳۰ درصد وارد شده است که مجموعه عوامل باعث شده تا در سال جاری میزان تولید گندم استان در مقایسه با سال زراعی ۸۵-۸۴ قریب به ۲۵-۲۰ درصد کاهش پیش بینی گردد.

در سال زراعی ۸۶-۸۵ به منظور انتقال یافته های تحقیقاتی در خصوص گندم دیم و با نظر ریاست محترم سازمان در ۸ شهرستان و در ۸ منطقه هرکدام در سطحی بین ۵۰۰-۳۰۰ هکتار از اراضی دیم انتخاب و از ابتدای مراحل کاشت مسائلی چون آماده سازی زمین، استفاده از بذر گواهی شده، رعایت زمان کاشت، رعایت تراکم و عمق کاشت، مصرف کودهای شیمیایی ازته یکجا در پاییز، مصرف کودهای ریز مغذی، مبارزه با علفهای هرز زیر نظر سه نفر از کارشناسان زراعت، ترویج و تحقیقات انجام شد. بطوریکه این طرح ها بعنوان طرحهای آرمانی با تسریع در انتقال یافته های تحقیقاتی انجام و از وضعیت مطلوبی برخوردارند.